

Dags tänka nytt om journalistisk etik

Hur jobbar du i dag, frilansare? Skriver kanske reportage för dagstidningar och magasin? Eller artiklar för ett företags kundtidning? Eller för ett mediaföretag vars annonsmarkerade bilagor publiceras i SvD, DN, GP, Sydsvenskan...?

Men hallå – hur står det till med din journalistiska etik egentligen?

Eller snarare: Vad ÄR journalistisk etik i dag? Det var så enkelt tidigare när alla journalister var fast anställda på tidningar, radio och tv och informatörerna skrev för kommersiella företag och annonsbilagor.

Vändningen kom när mediaföretagen skar ner sina fasta redaktioner och i stället hyrde in frilansande journalister på projekt. Det var naturligtvis solklart att inte alla seriösa journalister som hamnade i frilans-träsket skulle kunna försörja sig på sina etiskt oantastliga journalistiska artiklar.

Så vad gör en fattig skribent? Börjar antingen köra buss, ta lärarvik eller jobba extra som tidningsbud. Eller varvar sina reportage med artiklar skrivna för annonsbilagor, beställda av motorbranschen, kommunen eller varför inte ett fastighetsbolag.

Är det oetiskt? Hade jag fått frågan för 10–15 år sedan skulle jag definitivt svarat ja. Men när jag själv började skriva för Telias kundtidningar, jobba för Apple och Comvik, producera texter för miljöföretag och köra

Det är lättare att vara etiskt oantastlig med mat i magen.

FOTO: GÖSTA ELMQUIST

Jag medger att det inte är särskilt lätt att besvara frågan. När jag själv fick den av Ekots nyhetschef för ett antal år sedan då jag vikarierade på nyheterna och samtidigt undervisade talskrivare i riksdagen blev jag ganska ställd. Jag hade faktiskt inte reflekterat över den konflikt som min chef såg. Naivt kanske, men så var det.

Jag fick välja – Ekot eller riksdagspartiet. Valet var enkelt. Ekot skulle aldrig

kunna betala mig samma höga ersättning som jag fick i riksdagen. Och jag var pank.

I dag undrar jag hur många frilansande journalister som är i samma situation och som inte har några problem med de dubbla rollerna. Förmodligen ett antal tusen. De har gjort valet att kombinera sin etiskt korrekta journalistik med mer inkomstbringande textproduktion i marknadsföringssvängen.

Javisst, säger jag. Fortsätt så. Utan inkomsterna från den kommersiella världen skulle många journalister inte ha råd att vara just journalister. Med mat i magen och hyran betald växer självkänslan och bäddar för en skarp och kritisk journalistisk hållning. Det är den nya journalistiska etiken.

Gösta Elmquist

skrivkurser för politiska partier och fackliga organisationer – ja, då blev frågan om journalistisk etik betydligt svårare att besvara.

I dag har jag en klar uppfattning igen – journalistisk etik fungerar även när jag varvar journalistiska uppdrag med rena skrivjobb för Telia, Ericsson och Apple. Jag KAN göra schysst journalistik även i sådana sammanhang. Det gäller att hålla isär rollerna och jag tycker det lyckas ganska bra.

Men läsaren då? Hur ska hon eller han kunna lita på det jag skriver eller säger om jag ena dagen jobbar med nyheter för en dagstidning eller för Eko-redaktionen och nästa dag skriver om Telia i företagets kundtidning eller undervisar ett politiskt partis talskrivare i hur de ska formulera sig bättre?

Ordföranden har ordet!

Ijuni hade vi i föreningen ett mingel på Café Aguéli på Blecktornsgränd på Söder i Stockholm.

Kvarter som nu håller på att få världsrykte och det tack vare en journalist, eller i alla fall en fiktiv sådan.

Det handlar om Mikael Blomkvist, som en annan journalist och författare, Stieg Larsson, låtit sin huvudperson heta i den så kallade Millennium-serien.

Nu blir serien Hollywoodfilm med premiär i december och varje dag går det rundturer med utgångspunkt från Stockholms stadsmuseum där guider berättar för turister från hela världen om var huvudpersonerna bor och var olika händelser i böckerna/filmerna utspelar sig.

Jag kan inte låta bli att fascineras av att det i en enda mans (eller kvinnas)

huvud kan formas en idé som ett antal år senare inspirerar människor över hela världen och dessutom ger ett betydande tillskott till turistnäringen.

Och vad har nu detta med Föreningen Media att göra?

Inget alls egentligen.

Men det är ett spännande ämne att diskutera under ett mingel tillsammans med gamla och nya kollegor.

Det är väl också något att inspireras av som företagare och frilansare (tänk nu inte på att den enda frilansande journalist som förekommer i handlingen blir brutalt mördad).

Oavsett om vi är skribenter, fotografer, illustratörer eller layoutare, arbetar vi med idéer och att inspirera andra med hjälp av ord och bild.

Kanske sprids våra alster inte över hela världen. Men tidningen Traktors, Veteranens eller Radio Sörmlands läsare respektive tittare kan väl vara gott nog.

I höst blir det nya mingel.

Välkommen då!

Håkan Söderberg

Tankar om utbildning

En liten förening som vår med medlemmar i olika delar av landet och med folk som jobbar dagtid, kvällstid och på helger har svårt att få egna utbildningar att gå runt.

Men det finns möjligheter att hitta bra föreläsningar och utbildningar hos andra arrangörer, till och med gratisevenemang.

Jag har letat efter sådant som kan locka Media-medlemmar i början av hösten och kommer här med några förslag. Har du någon idé blir alla andra medlemmar glada om du delar med dig!

Mejla till christina.zaar@foreningenmedia.se.

Fotografiska har flera fotokurser för nybörjare i höst. De kostar visserligen 3 950 kronor men då ingår sju träffar med en lärare som är på tårna varje gång och har ett digert program för undervisningen. Ofta önskar journalister just fotoutbildning, har jag lagt märke till. Fem nya kurser startar under september månad.

www.fotografiska.eu

IVA (Ingenjörsvetenskapsakademien) har ofta intressanta gratisseminarier som endast kräver anmälan.

Den 7 september kl. 16.00–18.00 talar man om Samhällsbyggnadssektorns största utmaning – hur klarar vi att renovera och bygga nytt när den stora 40-talistgenerationen går i pension! Det är ett möte för fackfolk men

kan säkert ge uppslag till artiklar. Gratis men kräver anmälan. Efteråt är det middag som man får betala för om man vill delta.

Den 15 september kl. 17.00–19.15 handlar det om Thermoelectrics for Future Energy Management. Professorer och docenter från svenska universitet är talare. Borde kunna ge idéer från väl insatta personer.

Observera att man måste anmäla sig i förväg!

www.iva.se

Finlandsinstitutet, liksom flera andra länders kulturinstitut, har ofta intressanta program inom särskilda ämnen.

Den 13 september kl. 18.30 talar John Crispinsson med Nils Erik Villstrand, Åbo Akademi om sin nya bok "Den andra halvan av Sverige", den tid då svenskarna uppfattade Sverige som runt eftersom Sverige och Finland var ett. Fri entré. Adressen är Snickarbacken 2–4 (vid Birger Jarlsgatan 35), Stockholm.

www.finlandsinstitutet.se

Hoppas att dessa förslag ger er idéer att själva leta nya uppslag! Kom gärna med mer tips!

Christina Zaar

Lyckat mingel

Stämningen var god och samtalen flödade om både jobb och annat när föreningen Media bjöd in till mingel i Stockholm i början av juni.

Till hösten kommer Media att arrangera en träff för nätverkande i Malmö (se ruta nedan).

Även i Göteborg skulle vi vilja genomföra en nätverkskväll, men behöver hjälp av er som är bosatta i trakten – Så arbetar du i Göteborg med omnejd och vill träffa dina mediakollegor under lättsamma former – hör av dig till någon av oss i styrelsen så hjälps vi åt!

Snart kommer också ett nytt tillfälle att ses i Stockholm – Håll utkik på Medias hemsida och på Listan!

Till vänster Håkan Söderberg, ordförande i föreningen Media.

Ovan: Kaeth Gardestedt och Christer Fälldin.

Ovan fr. vänster: Lars Krögerström, Sten Erik Jensen och Gösta Elmquist.

Ovan fr. vänster: Lars Krögerström, Kaeth Gardestedt, Gösta Elmquist, Elisabeth Sedig, Nancy Westman och Barbro Larson (sittande).

SAMTLIGA FOTON:
PATRIC LINDÉN

Ovan fr. vänster: Ulf Lodin, Christer Fälldin, och Gunnel Olausson.

Hej där, Du medlem i syd!

Ska vi träffas? Mingla över ett glas en kväll efter jobb i Malmö eller Lund?

Kolla vilka som är medlemmar, som vill träffas mera personligt. Prata jobb, väder, vad vi vill med vårt medlemskap.

Eller ska vi tura en lunch Helsingborg–Helsingör? Utan vidare förpliktelser. Men kanske det kan leda vidare...

I Stockholm hade vi en trevlig informell mingelkväll före sommaren. Bildbevis här bredvid! Hösten inleds med ännu en.

Men, varför åka till Stockholm för att träffa Media-medlemmar när vi kan mötas på hemmaplan.

Vad tycker du? Mejla till kaeth.gardestedt@foreningenmedia.se
Bollen är din!

Kaeth Gardestedt, styrelseledamot i söder

I juni arrangerade föreningen Media en uppskattad mingelkväll på Café Aguéli.

Smått och gott

Kort info om presslegitimation (SIS-märkt presskort)

Föreningen Media är den enda icke-fackliga organisation som har rätt att utfärda presslegitimation. Därför måste vi uppfylla DNV:s riktlinjer för att föreningen ska få behålla rätten att utfärda presslegitimationer.

Legitimationkortet är en giltig, SIS-märkt handling. För att ansöka om en presslegitimation måste du uppfylla vissa regler (som du kan läsa på Medias hemsida). Några saker kan inte föreningen råda över, och det är:

1. Att du måste styrka att du under de senaste tolv månaderna haft journalistiska arbetsuppgifter som givit intäkter motsvarande tre basbelopp om du har F-skattsedel, alternativt två basbelopp för dig som har A-skatt.
2. Uppfylls kriterierna och din ansökan blir godkänd så bokas en tid upp med en representant från föreningen Media, vid Telefonplan i Stockholm, för att tillsammans skriva under kortunderlaget som ska föras med nytaget passfoto. Vid tillfället måste du också kunna legitimera dig.
3. När presslegitimationen är färdigtillverkad blir du kontaktad av föreningen Media och du måste personligen kvittera ut legitimationen på föreningens kansli.

Styrelsen

Nya medlemmar

Tobias Asplind, Västerhaninge och Ulrika Junker Miranda, Stockholm.

listan@foreningenmedia.se är toppen!

Jag har ett bokförlag. (Bl.a.)

Till det kom ett manus från en man som vill dokumentera sitt konstnärsliv. Bland annat genom att publicera pressklipp som berättar om människor han mött.

Hur hanterar man sådana klipp?

Jag skickade en fråga om copyright till "Listan" och fick snabbt många svar. Flera trodde och antog att det var väl okej om man nämner tidningsnamn och datum.

Men det fanns också de som hade erfarenhet av liknande bland dem som svarade. En medlem hade till och med fått ganska stora problem genom att publicera ett pressklipp; trots angivande av källa.

Fotografen ville ha betalt. Och ganska rejält så där i efterskott.

Summa summarum efter sammanställning av svaren: Skriv till respektive tidning i förväg. Berätta vilket klipp som avses – kan ju bifogas i kopia – och i de flesta fall kommer det ett positivt svar att ha i arkivet till den dag trycket när allmänheten och "någon" eventuellt reagerar.

Och, du, använd Listan när du är tveksam eller vill ha synpunkter.

Vi är många på andra sidan datorn som gärna delar med oss av våra erfarenheter!

Kaeth Gardestedt

Nytt från Media

Redaktör: Gunnel Olausson
Ansvarig utgivare: Håkan Söderberg

Styrelsen

Håkan Söderberg, ordförande
070-548 90 87
hakan.soderberg@foreningenmedia.se

Gunnel Olausson, sekreterare,
08-720 26 60
gunnel.olausson@foreningenmedia.se

Elisabeth Sedig, kassör
070-772 26 82
elisabeth.sedig@foreningenmedia.se

Kaeth Gardestedt
040-26 95 45
kaeth.gardestedt@foreningenmedia.se

Christina Zaar
076 106 56
christina.zaar@foreningenmedia.se

Patric Lindén
073-772 04 71
patric.linden@foreningenmedia.se

Gösta Elmquist
070-744 20 13
gosta.elmquist@foreningenmedia.se

Sten Erik Jensen
070-378 96 92
stenerik.jensen@foreningenmedia.se

Kansli

Box 19, 182 05 Djursholm
C-H Segerfeldt, kanslichef
08-450 99 70
kontakt@foreningenmedia.se
postgiro 83 177 40-2

Webbplats

www.foreningenmedia.se

Medias rådgivare

ekonomi@foreningenmedia.se
datasupport@foreningenmedia.se
juridik@foreningenmedia.se
forsaking@foreningenmedia.se
ergonomi@foreningenmedia.se